

SPREEKPUNTEN PERSMOMENT MINISTER-
PRESIDENT RUTTE EN MINISTER DE JONGE,
NA AFLOOP VAN MCC/MCCB OVER HET
CORONAVIRUS, 18 AUGUSTUS 2020

Passief: Q + A's

Nieuw aangekondigde maatregelen

Wat betekent het verlengen van de thuiswerkmaatregelen voor het middelbaar beroeps- en het hoger onderwijs?

- **OCW**

Vallen kinderen ook onder de beperking van 10 personen voor thuisfeestjes? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de regel dat kinderen geen afstand hoeven te houden?

- **J&V**

Is dit een papieren maatregelen of wordt er gehandhaafd? Zo ja, Hoe? Is dit juridisch ook houdbaar?

- **J&V**

Amsterdam en Rotterdam hebben extra maatregelen afgekondigd. Is de lappendeken van maatregelen nog wel te begrijpen voor de burger?

- **J&V**

Waarom nu opeens deze aanvullende kabinetsmaatregelen na de eerdere laksheid in de zomer?

- **VWS**

Zijn de snel oplopende besmettingen aanleiding om vaart te maken met de invoering van de noodwet COVID-19?

• **VWS**

-

Lancering App?

- **VWS**

Tweede golf

Is er sprake van een tweede golf?

- Het staat vast dat het aantal besmettingen toeneemt.
- We kunnen voorzichtig vaststellen dat de toename afvlakt
- Wel hebben we ons zicht op het virus enorm versterkt ten opzichte van in maart. We laten ons steeds meer testen en we sporen ook steeds meer infecties op.
- Het aantal ziekenhuis- en IC-opnamen loopt op dit moment iets op maar is nog wel erg laag.
- Maar het blijft van het allergrootste belang om met elkaar dit virus te blijven bestrijden.
- Want alleen zo kunnen we verdere verspreiding tegen gaan

Is het kabinet voorbereid op een tweede golf?

- Van een tweede landelijke lock-down is nog geen sprake. De aanpak blijft gericht om het virus maximaal onder controle te krijgen, de zorg niet te overbelasten en kwetsbare mensen in de samenleving te beschermen.
- Dat doen we door de meest actuele cijfers van het RIVM nauwlettend in de gaten te houden, o.a. door middel van het coronadashboard.
- Verdere uitbreiding van de testcapaciteit richting het griepseizoen is ook voorzien.

3

- Als het aantal besmettingen te ver oploopt, is gericht en effectief ingrijpen van belang.
- En omdat de ene uitbraak de andere niet is – een uitbraak onder arbeidsmigranten in een vleesfabriek vergt een andere aanpak dan een uitbraak in een kerkgemeenschap – is maatwerk nodig: lokaal of regionaal zolang het kan, nationaal wanneer het moet, en gericht op risicogroepen of -situaties.
- Per uitbraak leren we en worden we ook effectiever in het managen ervan op lokaal of regionaal niveau.
- Wanneer landelijke opschaling nodig is doen we dat,; het verkleinen van groepsgrootte, meer nadruk op thuiswerken.
- Mocht het beroep op de zorg toch zodanig worden, dan is er een ijzeren voorraad van beschermingsmiddelen beschikbaar. Dat is een groot verschil met dit voorjaar!
- Tevens wordt er keihard gewerkt aan een flexibele schil aan zorgpersoneel, om de IC-zorg snel op te kunnen schalen en reguliere zorg veel minder dan dit voorjaar gebeurde afgeschaald moet worden.

Bron- en contactonderzoek

- Vorige week is uitgebreid met de Kamer gesproken over de uitvoering door de GGD'en van het bron- en contactonderzoek in Nederland.
- In het debat heb ik gezegd dat er vreselijk hard wordt gewerkt door de GGD'en. Maar in de uitvoering gaan soms dingen mis.
- Daarom hebben we ook gezegd dat de huidige risicogerichte inzet door de GGD Rotterdam Rijnmond en GGD Amsterdam een tijdelijke situatie is. We willen zo snel als mogelijk weer terug naar de reguliere situatie.

4

- Om dit mogelijk te maken is direct actie ondernomen zijn en afspraken gemaakt met de landelijke GGD:
 - versneld extra capaciteit beschikbaar vanuit de flexibele landelijke schil (nu 550fte, verdere opschaling naar 1050fte)
 - extra capaciteit beschikbaar stellen vanuit regio's waar de druk lager is
 - extra investeren in het versneld opleiden van mensen
 - inschakelen van defensie (bij o.a. teststraat Schiphol en coördinerende activiteiten).
- Daarnaast heeft de landelijke GGD organisatie de opdracht gekregen om het opschalingsplan te herijken.
- Ook is gevraagd om te bezien hoe je sneller op kan schalen en mensen operationeel kan hebben.
- Rond 1 september informeert Hugo de Jonge de Kamer over alle genomen stappen.

Mondkapjes

Juridische onderbouwing van mondkapjesplicht?

- Het kabinet meent dat gelet op de bijzondere situatie waarin we ons bevinden bij uitzondering het inzetten van deze noodverordeningen tijdelijk mogelijk is.
- In het advies van de Raad van State van 25 mei 2020 kan steun worden gevonden voor dit standpunt.
- Uiteraard is motivering van noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit van maatregelen steeds vereist.
- Dit gaat dan om een goede motivatie naar tijd en plaats, op basis van de lokale ontwikkelingen rond gedragingen van de bewoners en bezoekers.
- Om de situatie met de noodverordeningen zo kort mogelijk te laten bestaan heeft het kabinet het

wetsvoorstel Tijdelijke wet maatregelen covid-19 ingediend.

Waarom experiment mondkapjesplicht in Amsterdam en Rotterdam?

- Verschillende veiligheidsregio's kampen met bijzondere uitdagingen als het gaat om de naleving van de COVID-maatregelen en de handhaving daarop. Er bestaat een bredere behoefte bij veiligheidsregio's om te experimenteren met gedragsinterventies
- Veiligheidsregio's krijgen – binnen de kaders van de wetgeving – de ruimte om lokaal te verkennen welke oplossingen bijdragen.
- Amsterdam en Rotterdam hebben aangegeven grote knelpunten te ervaren op een aantal drukke plekken in de stad. Jongeren en toeristen houden zich vaak niet aan de geldende anderhalvemeternorm.
- Deze veiligheidsregio's doen daarom vanaf 5 augustus een experiment met een mondkapjesplicht op bijzondere plekken.
- Dit geeft de mogelijkheid om ervaringen op te doen en zo in ogenschouw te nemen wat de gedragseffecten zijn van een dergelijke maatregel. De gedragsunit van de RIVM kan daar een bijdrage aan leveren.

Waarom wel lokaal en niet landelijk?

- De stijging van besmettingen met COVID19 verschilt sterk per regio in Nederland.
- In Rotterdam-Rijnmond laten de besmettingen op dit moment een sterke stijging zien, tegelijk is het beeld in de veiligheidsregio Drenthe stabiel.
- Lokaal en regionaal maatwerk is gewenst om zo gericht op de situatie ter plekke het virus onder controle te houden.

Medische onderbouwing (OMT advies)?

- Het OMT herbevestigt het standpunt dat het hanteren van anderhalve meter afstand de beste maatregel is om verspreiding van het virus tegen te gaan.
- Er is op dit moment een gebrek aan eenduidig bewijs dat het verplicht gebruik van mondneuskapjes in de publieke ruimte een positief gezondheidseffect heeft.
- Over de gedragseffecten van mondkapjes heeft het OMT aangegeven dat een mondkapjesplicht mogelijk een gedragsfunctie kunnen hebben bij het ondersteunen van het handhaven van de anderhalve meter, maar ook dat de zorgen over toenemend onvoorzichtig gedrag niet kunnen worden weggenomen.

Ventilatie*Algemene adviezen rondom ventilatie?*

- Naar aanleiding van voortschrijdende wetenschappelijke inzichten op basis van (recente) literatuur en adviezen van het Europese RIVM over ventilatie, heeft het RIVM zijn adviezen over ventilatie aangescherpt.
- Goed ventileren is noodzakelijk is voor een gezond en prettig binnenklimaat.
- Bovendien helpt het om de overdracht van ziekteverwekkers die luchtweginfecties veroorzaken, zoals het coronavirus, te voorkomen.
- In het Bouwbesluit staan de eisen die minimaal aan goede ventilatie worden gesteld.
- Het is belangrijk het ventilatiesysteem goed te onderhouden.
- Het kabinet roept alle bedrijven, instellingen en andere organisaties op om zo snel mogelijk te controleren of hun ventilatiesysteem voldoet aan de eisen voor de gebruiksfunctie van het gebouw uit het Bouwbesluit.

7

- Daarnaast gelden er uit voorzorg specifieke adviezen op het gebied van ventilatie en verkoeling:
 - vermijd recirculatie binnen één gemeenschappelijke ruimte waar meerdere personen gedurende langere tijd bij elkaar zijn;
 - vermijd ook het ontstaan van luchtstromen door mobiele (zwenk)ventilatoren en airco's in gemeenschappelijke ruimtes.

Is er op dit moment aanleiding om de maatregelen of de wijze van heropening van scholen te herzien?

- Nee. Volgens de experts kunnen de scholen open.
- Cruciaal daarbij blijven de basisregels. Dus was je handen regelmatig en blijf al thuis bij milde klachten en laat je testen.
- Ook wat betreft ventilatie volgen we de experts. De ventilatie moet voldoen aan de al geldende regels.
- Veel scholen zijn voor hun eigen schoolgebouwen al nagegaan hoe het met de ventilatie gesteld is. Arie Slob roept samen met de sectorraden scholen die dat nog niet hebben gedaan op om dat in de komende periode te doen.
- Scholen kunnen voor informatie en advies terecht bij de sectorraden.
- Wanneer het ventilatiesysteem niet blijkt te voldoen aan het Bouwbesluit, kan de GGD adviseren over passende maatregelen.

Scholen zelf laten regelen; kluitje in het riet?

- Schoolbestuurders zijn verantwoordelijk voor goede ventilatie. Dat is niets nieuws. Waar nodig en mogelijk ondersteunen de sectorraden, GGD en het ministerie.
- Bovendien kunnen vragen rond ventilatie van lokaal tot lokaal verschillen. Voor elke situatie kan de benodigde ondersteuning verschillen. We gaan samen met de

raden ondersteuning bieden waar het gaat om de relevante info en expertise.

Blijft een school dicht als de ventilatie niet op orde is?

- Als de ventilatie niet op orde is, dan kan de school contact opnemen met de lokale GGD. Zij adviseren dan over passende maatregelen.

Nordrhein-Westfalen heeft mondkapjes op scholen, waarom hier niet?

- Het blijft cruciaal dat we ons houden aan de basisregels op het gebied van hygiëne en dat we afstand houden voor zover dat moet.
- Een hele belangrijke is dat men bij milde klachten thuisblijft en zich laat testen. Op deze manier kan het funderend onderwijs vanaf volgende week aan het nieuwe schooljaar beginnen.
- Het OMT heeft over het gebruik van niet-medische mondneusmaskers geconcludeerd dat er geen indicatie is voor het algemeen gebruik ervan in de publieke ruimte. Dat geldt dus ook voor scholen.
- [Ieder land, en in uw voorbeeld iedere deelstaat, maakt haar eigen afweging op basis van de situatie. Zo is de situatie in Berlijn anders dan in Nordrhein-Westfalen, die weer anders is dan hier in Nederland.]

Hoe zit het met ventilatie van Rijksgebouwen?

- We houden ons aan de richtlijnen van het RIVM. Op dit moment werkt iedereen zoveel mogelijk thuis. De panden zijn daardoor minimaal bezet.
- Uiteraard moeten de panden van het Rijk voldoen aan het bouwbesluit en doet het Rijk aan goed huismeesterschap.

- Voor de zekerheid wordt daarom een check gedaan op een selectie van het bestand van panden als het gaat om het soort ventilatie.
- Mochten er uit de nieuwe update van het OMT (eind augustus) nadere aanwijzingen uitkomen voor recirculatie in panden, dan volgen we die op.

Zijn bewoners en medewerkers van verpleeghuis De Tweemaster besmet via het ventilatiesysteem?

- Het is nog niet zeker of het ventilatiesysteem een rol heeft gespeeld in de uitbraak. Er vindt nog aanvullend onderzoek plaats om de uitbraak verder in kaart te brengen, waaronder sequencing van de patiëntenmonsters.
- Dat onderzoek hoopt onder andere uit te wijzen of het virus waarmee de bewoners en medewerkers besmet zijn dezelfde stam heeft.
- Na afronding van het gehele onderzoek volgt de eindrapportage met definitieve conclusies.

Quarantaineplicht

- Om het virus in te dammen is het cruciaal dat mensen zich aan de maatregelen houden.
- Eén van die maatregelen is ook dat je in quarantaine moet als je een nauw contact bent van iemand die corona heeft of als je uit een onveilig gebied komt. En dat je in isolatie moet als je besmet bent.
- Maar we weten van de GGD dat niet iedereen zich daar aan houdt.
- Met de oplopende besmettingen wil het kabinet daarom dat de quarantainemaatregel beter wordt nageleefd.
- Daar hebben we verschillende voorstellen voor gedaan, waaronder de voorzitters van veiligheidsregio's de mogelijkheid geven om mensen die contact hebben

gehad met een potentieel besmet persoon, te verplichten om in thuisquarantaine te gaan. En dat er ook gecontroleerd wordt of mensen zich daar aan houden.

- Afgelopen week heeft het kabinet daar uitgebreid met de Kamer over gedebatteerd.
- De Kamer is daarbij ook helder geweest, er moet in ieder geval ook ingezet worden op vrijwillige naleving en de verplichte quarantaine moet een laatste middel zijn.
- Daar ben ik het mee eens, dat hadden we ook beter voor het voetlicht moeten brengen
- We werken, richting 1 september, aan een breed pakket waarmee we ervoor willen zorgen dat mensen beter de quarantaine naleven:
 - communicatie: dus goed uitleggen waarom je in quarantaine bent.
 - ondersteuning bij het thuisblijven (bv. het Rode Kruis helpt mensen bij praktische dingen als boodschappen doen. Daar had het kabinet al afspraken met hen over gemaakt)
 - ook bij het nabellen van mensen door de GGD aandacht besteden aan wat mensen nodig hebben.
 - en als sluitstuk een handhaafbare plicht. Over hoe die handhaving precies vorm krijgt (wanneer wel en niet) zijn we met alle partners uit de justitieketen in overleg.

Ontwikkeling vaccin

- Nederland heeft met Duitsland, Frankrijk en Italië in juni een eerste deal met AstraZeneca gesloten om 300 tot

400 miljoen stuks van het door de Universiteit van Oxford ontwikkelde vaccin in te kopen. Deze deal is inmiddels door de Europese Commissie overgenomen.

- Als alles in de verdere ontwikkeling goed gaat, verwachten we de eerste, kleine levering eind dit jaar.
- Vanzelfsprekend vindt toediening pas plaats na goedkeuring door het EMA.
- Met de Europese Commissie is afgesproken dat zij het voortouw neemt voor meerdere afspraken voor alle 27 EU-lidstaten (advance payment agreements).
- Bij die onderhandelingen heeft Nederland een actieve rol in het Joint Negotiation Team. Er wordt met circa 10 aanbieders gesproken.
- De Commissie werkt daarbij samen met de lidstaten aan een breed portfolio met verschillende typen vaccins en verschillende aanbieders, zoals ook geadviseerd wordt door internationale wetenschappelijke experts.
- Immers, we weten pas op het laatste moment of een vaccin inderdaad de eindstreep gaat halen.
- De Europese Commissie heeft middelen vanuit het Europese Emergency Support Instrument (2,7 miljard) beschikbaar gemaakt, ten behoeve van de verschillende advance payment agreements.
- Afhankelijk van de deal kan van de lidstaten een extra bijdrage passend zijn.
- De lidstaten dragen in ieder geval zelf de kosten voor de daadwerkelijke vaccins.
- De Commissie heeft de verkennende gesprekken afgerond met het concern Sanofi Pasteur en GSK voor de levering van 300 miljoen vaccins in het 3e en 4e kwartaal van 2021. Ook zijn de verkennende

12

gesprekken afgerond met Janssen Pharmaceutical NV voor de levering van 200 tot 400 miljoen vaccins.

- Nederland heeft daarbij recht op een aandeel naar rato van bevolkingsomvang van 3,89% dus dat betekent ruim 11,6 miljoen vaccins.

Salarisverhoging zorgpersoneel

Wat doet het kabinet als de Kamer morgen de motie aanneemt om het salaris van zorgpersoneel structureel te verhogen?

- Tamara van Ark is hier vorige woensdag in het debat ook al uitgebreid op ingegaan. Ik volsta hier met de hoofdlijn.
- Zorgprofessionals verdienen een fatsoenlijke beloning voor het belangrijke en verantwoordelijke werk dat ze doen.
- Eerder dit jaar is besloten een bonus toe te kennen als blijk van waardering. Het betreft een eenmalige beloning in aanvulling op bestaande arbeidsvoorwaarden.
- Om daarnaast een concurrerende salarisontwikkeling mogelijk te maken, stelt het kabinet jaarlijks de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling beschikbaar. Voor 2020 bedraagt deze bijdrage ongeveer 1,1 miljard euro.
- De beschikbare arbeidsvoorwaardenruimte vertaalt zich uiteindelijk in de cao's die in de sector worden afgesloten.
- In de afgelopen periode afgesloten cao's laten serieuze loonstijgingen dit jaar zien. Bijvoorbeeld bij de ziekenhuizen (loonsverhoging van 5% in januari) en bij de VVT (loonverhoging van 3,5% per 1 juni), en recent nog een onderhandelaarsakkoord in de ambulancezorg

13

- met een loonsverhoging van 5% per 1 januari). Dat zijn hogere stijgingen dan in menig andere overheidssector.
- [Een extra stijging van het loon van zorgmedewerkers – bovenop deze jaarlijkse loonsverhogingen – kost vele miljarden. Dat betekent dat er bezuinigd moet worden op iets anders, of dat de premie of de belastingen omhoog moet.]
 - Ik loop verder niet vooruit op de stemming van morgen.

Maatschappelijke onrust

Er lijkt sprake te zijn van toenemende maatschappelijke onrust (rellen Den Haag, Utrecht): denkt u dat dit te maken heeft met de coronamaatregelen? Wat gaat het kabinet hiertegen doen?

- De afgelopen week hebben zich diverse incidenten voorgedaan.
- Denk aan de rellen in de Schilderswijk.
- Daarbij werden stenen naar politieagenten gegooid, werden brandjes gesticht, brandkranen opengedraaid, voertuigen en straatmeubilair vernield. Uiteindelijk moest zelfs de Mobiele Eenheid worden ingezet.
- Ik kan daar kort over zijn. Dit is volstrekt onacceptabel.
- Je mag van mensen verwachten dat zij zich normaal gedragen. Zeker in deze tijd van corona.
- Maar dat geldt uiteraard ook voor talloze andere incidenten, bijvoorbeeld aan verschillende stranden. Het lijkt erop dat niet iedereen in deze zomerhitte het hoofd voldoende koel weet te houden.